

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Der Untergang dieses interessanten Glieds der Siedlungsstruktur hing dann wohl mit der endgültigen urbanistischen Stabilisierung von Jedovnice am Anfang des 14. Jahrhunderts zusammen, wo das bis heute erhaltene Grundrißschema der Gemeinde gestaltet wurde. Vereinzelt kamen auf der zu untersuchenden Fläche auch Fragmente germanischer Keramik aus der Römerzeit vor, die sich zu den im Jahre 1997 ca 150 m südlich erforschten Siedlungsobjekten beziehen.

JEDOVNICE (okr. Blansko)

Polní trať „Pod palírnou“. Středověké osídlení (?). Povrchový průzkum.

V rámci soustavného povrchového průzkumu Jedovnic a jejich nejbližšího okolí bylo J. Plchem při akcích v červnu a září roku 1999 lokalizováno možné středověké osídlení v severozápadní části jedovnického katastru, přibližně 600 m JZZ farního kostela sv. Petra a Pavla v Jedovnicích. Jedná se o velmi mírný, k jihozápadu orientovaný svah oglejějších hnědozemí na sprašových hlínách, svahovinách a neogénních spodně tortonských písčitéch slínech, položený 460-466 m n. m. těsně nad údolní nivou potoka Veselého žlebu, v ploché severozápadní části Jedovnicko-račického prolomu, mezi severním koncem nejvyšší položené drenážní rýhy a objektem palírny (dům č. p. 596) při cestě z Legionářské ulice v Jedovnicích do Vilémovic (na Statní mapě 1 : 5000 – odvozené, listu Blansko 4-2 z roku 1995 je areál s nálezy vymezen body, od Z a J okrajové sekční čáry vzdálenými 269 : 155, 267 : 131, 277 : 123 a 280 : 153 mm). V pásu o přibližných rozměrech 170 x 60 m, probíhající v severojižním směru, zde bylo povrchovými sběry získáno na 350 keramických zlomků, náležejících intervalu od druhé poloviny 13. století (tuhvá keramika-hrnce, zásobnice) až do druhé poloviny 15. věku (např. složitými radélkovanými motivy zdobený pohár a mísa). V souboru je ovšem zastoupena i novověká, na lokalitu druhotně s odpadem přemístěná hměina. Pokud také starší nalezený materiál není sekundárního původu, jednalo by se o zajímavý případ izolovaného osídlení, vzdáleného zhruba 500 m SZZ od vlastního městečka, v podstatě na břehu někdejšího „starého“, „velkého“ nebo „Tunklovského“ rybníka, doloženého již na počátku 15. století (ZDB XI, č. 143; XII, č. 124, 126 a 783; XV, č. 116 a 134). O charakteru tohoto osídlení je možné bez další prospekce pouze spekulovat, do úvahy kupříkladu připadá některý z režijních vrchnostenských dvorů, při Jedovnicích uváděných v první polovině 15. věku (ZDB XI, č. 143; XII, č. 124, 126, 143, 144 a 783).

*Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno
Josef Plch, Jedovnice*

Prameny:

ZDB: Chlumecký, P. R. v.-Chytil, J.-Demuth, C.-Wolfskron, A. R. v. (Hrsg.), Die Landtafel des Markgraftumes Mähren. Brüner Cuda. Brünn 1856.

Resumé:

Jedovnice (Bez. Blansko). Feldflur „Pod palírnou“. Mittelalterliche Besiedlung (?). Oberflächenuntersuchung des Archäologischen Instituts der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno

Bei der systematischen Prospektion in Jedovnice und dessen nächster Umgebung wurde im Nordwestteil des Jedovnicer Katasters, ungefähr 600 m südwestlich von der Pfarrkirche des Hl. Peter und Paul in Jedovnice ein bisher unbekanntes mittelalterliches Siedlungsareal entdeckt. Es handelt sich eine Fläche von ca 170 x 60 m auf einem mäßigen, nach Südwesten orientierten Abhang in der Seehöhe 460-466 m, knapp über der Talau des Bachs Veselý žleb, in dem flachen Nordwestteil des Jedovnice-Račice-Durchbruchs. Die relativ häufigen Keramikfunde datieren die Besiedlung in dieser Flur in die Zeitspanne von der 2. Hälfte des 13. bis zur 2. Hälfte des 15. Jahrhunderts. Wird der Siedlungscharakter der Lokalität durch weitere Forschungen bestätigt sein, dann wird es um einen interessanten Fall der isolierten Siedlungseinheit ca 500 nordwestlich von dem eigenen Städtchen gehen, die hypothetisch mit einem der Herrschaftshöfe gleichzusetzten ist, welche im Zusammenhang mit Jedovnice in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts angeführt werden.

JEDOVNICE (okr. Blansko)

Polní trať „Pod Harbechem“. Zaniklá středověká ves Rohrbach. Povrchový průzkum.

Ves Rohrbach či Rorbach je jako součást holštejského panství uváděna v písemných pramenech poprvé roku 1371 při zápisu věna Voka II. z Holštejna manželce Skonce, ve výčtu jednotlivých vsí dominia byla tehdy zapsána po Kotvrdocích a Jedovnicích a před Budkovany a Bystřecem (ZDB V, č. 368). Ve vsi ovšem patrně mohli sídlit také drobní zemané, když roku 1378 odkoupil od Unky z Majetína určité majetky v nedalekých Petrovicích, Vavřinci a zaniklém Podolí u Petrovic Vilém z Rohatce, byl podíl na těchto državách zajištěn i jistému Vítkovi z Rorbachu, a to zřejmě jako příbuznému Vilémovy ženy Elišky. Když pak Vilém roku 1392 svoje zboží ve výše jmenovaných vsích prodával, dal Vítek k tomuto prodeji na zemském kolokviu v Olomouci svůj souhlas (ZDO III, č. 413; VI, č. 393). S určitou pravděpodobností je přitom možné tohoto Vítku z Rorbachu ztotožnit s Vítkem,